

جزوه معلم : جمله و انواع آن

- جمله : مجموعه ای از کلمات است که بر روی هم معنی تمام و کاملی داشته باشد. در زبان فارسی جمله، به سخنی گفته میشود که از نهاد و گزاره تشکیل شده است.

- همانگونه که می شود دانش آموزان را از نظرهای مختلف دسته بندی کرد - بر اساس قد ، وزن ، هوش و... - می توان جملات را نیز از نظرهای مختلف دسته بندی کرد :

* انواع جمله از نظر محتوا :

۱. جمله ی خبری : جمله ای است که خبری را بیان میکند؛ مانند باد بهاری وزید.
۲. جمله ی پرسشی : جمله ای است که در آن پرسشی وجود دارد؛ مانند ، بلب و قمری چه خواند؟
۳. جمله ی امری : جمله ای است که در آن خواهشی یا فرمانی، بیان میشود؛ مانند ، خیز و غنیمت شمار.
۴. جمله ی عاطفی : جمله ای است که بیانگر احساس و عاطفه باشد؛ مانند ، چه گل زیبایی!

* انواع جمله از نظر اجزا:

۱. فاعل + فعل : علی آمد
۲. فاعل + مفعول + فعل : علی غذا را خورد.
۳. فاعل + مسند + فعل اسنادی (است ، بود ، شد ، گشت ، گردید) : هوا سرد است.
۴. فاعل + انواع قید + فعل : علی پیاده آمد.
۵. فاعل + انواع قید + مفعول + فعل : علی به آرامی غذا را خورد.
۶. فاعل + انواع قید + مسند + فعل اسنادی : هوا به شدت سرد است.
۷. و...

* انواع جمله از نظر چینش اجزا:

۱. عادی : اجزای جمله به ترتیب عادی کنار هم قرار می گیرند؛ مانند : علی از مدرسه آمد.
۲. بلاغی : اجزای جمله برای زیبا سازی ، جا به جا استفاده می شوند؛ مانند : بیامد علی از مدرسه.

- مثال : جمله امری - ساختار (فاعل - مسند - فعل اسنادی) - بلاغی :

بشو تو ای خونین دل ، دور از این سرزمین مقدس.